

Van Landbouw naar aardebouw

Michiel Korthals

Wat geeft de planeet aarde ons?

De eerste Griekse filosofen wisten het wel

De Griekse filosofen voorafgaand aan Socrates hadden het over water, lucht, vuur en aarde. Hierover het volgende

Mocht er ooit al iemand in zijn geslaagd water in wijn te veranderen, dan valt dat als wonder toch in het niet bij het feit dat water water is. (Johan Goudsblom, *Reserves*, 2018)

Mocht er ooit al iemand in geslaagd zijn lucht te bakken, dan valt dat als wonder toch in het niet bij het feit dat lucht lucht is

Mocht er ooit al iemand in geslaagd zijn olie op het vuur het gooien, dan valt dat als wonder toch in het niet bij het feit dat vuur vuur is.

Mocht er ooit al iemand in zijn geslaagd de aarde te bewegen, dan valt dat als wonder toch in het niet bij het feit dat de aarde aarde is en ons aarde geeft.

Maar wat doen wij, wat doet de landbouw nu met lucht, water, vuur en de aarde die de aarde ons geeft?

Een vrouw vol met cosmetica eet een broodje zalm aan een kunststoffen tafeltje. Haar broodje doet denken aan de berg kunstmest die op de **aarde** is verspreid. De vrouw is omgeven met de **lucht** van verbrand regenwoud, geraas van smeltende gletsjers en in haar vest steken giftige bloemen. De beroete lucht van uitlaatgassen maken haar gedeeltelijk onzichtbaar. Ze eet een broodje zalm en aan haar voeten drijven dode vissen in 't chemisch verontreinigende **water**. Ze klikt daarna op haar sleutelbos om haar diesel Lexus open te krijgen. De dieselauto ruikt nog een klein beetje na van al het affakkeland **vuur** dat bij diesel fabricatie vrijkomt. Vagelijk zie je kinderhandjes een blouse van knoopjes voorzien.

Al onze handelingen zijn opgenomen in systemen die verregaande milieuvervuiling, klimaatopwarming, kinderarbeid en uitbuiting bewerkstelligen. Lokale gemakken zijn met allerlei draadjes die tezamen een hele dikke draad zijn, verbonden met onrechtvaardige en onduurzame zaken elders.

Die aarde met lucht, water, vuur van de zon geeft ons aarde vol leven. Vijftig procent van wat we eten wordt voorbereid door het ondergrondse leven, het leven in de aarde. De aarde is een groot levendig en onbekend super- super complex, vol met processen van samenwerking en symbiose tussen heel verschillende intelligente organismen. Microben voeden wortels, wortels voeden microben. Eten geven en eten delen is de kern van de ondergrondse processen. Schimmels slaan voeding op van stikstofcomposities en communiceren met wortels van de bovengrondse planten of ze daar behoefte aan hebben. En die wortels herkennen de schimmels; vertrouwen wordt opgebouwd. Bacteriën breken steen en rotsen af door er voedingsstoffen uit te filteren en die bieden ze eveneens aan hun vertrouwde ondergrondse wortels aan. Schimmels en bacteriën slaan dus bruggen tussen volkomen dode dingen en processen, zoals steenklompen, en levende processen.

Aarde bouw betekent dat we met deze aardse, levende processen meedenken en meewerken, en zo onze eigen gewassen tot bloei brengen. Aardebouw betekent dat je gaat denken, handelen en voelen als aardbewoner, dus zowel als een worm of een microbe en als medemens.

En wat betekent dat voor ons?

We lopen in een trui gemaakt van vezels die groeiden op de voormalige grasakkers van Nederlands grootste veehouderij Van Bakel in Vredepeel

We zien de elektriciteitsdraden niet meer omdat er overal putters, spreeuwen en zwaluwen op zitten

Mijn kleinkinderen hebben net het vuurgoudhaantje in de straat gefilmd

Er liggen naast de sloot in de Overtoom in Amsterdam vuursalamanders te zonnebaden

Tijdens de fietstocht moesten we even stoppen omdat een enorme vlucht oeverpiepers het zonlicht totaal verduisterde.

Het kan wel, de aarde tot ons laten en de aarde die de aarde ons geeft vruchtbaar gebruiken, zodat wij mensen, en planten en dieren daarvan goed kunnen leven.

We moeten inschikken, we moeten minderen, we moeten ons klein maken. Klopt dat?

Wordt alles minder? Nee, heel veel wordt meer, heel veel meer. We gaan heerlijke hele gevarieerde maaltijden maken van onze steeds verschillende lokale groenten! We hebben misschien niet die 7500 soorten appels maar wel veel meer soorten appels en peren en proeven iedere dag weer een andere soort appel en peer in cider, moes of zomaar. Weg met die twee of drie soorten appels. We ruilen onze geurige bloemkool uit Bussum tegen de kruidige bloemkool van de groentetuin op fietsafstand in Muiden. Weg met altijd dezelfde aardappelen! We krijgen dus veel meer omgevingen! We hebben meer tijd om aandacht te geven aan onze omgeving en aan de omgevingen daaromheen.

We kunnen weer naar de geluiden van de snor of de oeverzwaluwen luisteren; we horen weer het gepiep van de vleermuizen, en in de verte het geboem van de roerdomp. We ruiken allerlei geuren van de akkerkruiden, we genieten van het kijken naar de capriolen van de massa's spreeuwen. We zullen meer vlinders als het icarusblauwtje en het boomblauwtje zien. En we hebben meer tijd; meer tijd om te koken en maaltijden te organiseren, meer tijd om met vrienden en burens te zijn

We kunnen onze kleinkinderen met een mooie aarde verblijden; geen stinkende rivieren meer, geen angst voor fijnstof, geen autoparkeerplaatsen meer. Niet meer het onrustige geraas van voorbijschietende autos. Onze kleinkinderen kunnen genieten van allerlei soorten libellen en vlinders, van trekvogels, en zeker ook van een enorme variëteit aan voedsel: allerlei soorten brood, van rogge tot spelt tot haver etc, honderden soorten appels, honderden soorten kersen,